

== Velja po pošti: ==
za celo leto naprej . . . K 30.—
za 6 mesecev . . . K 25.—
za Nemčijo celoletno . . . K 34.—
za ostalo inozemstvo . . . K 40.—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej . . . K 28.—
za 6 mesecev . . . K 23.—
v upravi prejemov mesečno . . . 2.—
== Sobotna izdaja: ==
za celo leto . . . K 3.—
za Nemčijo celoletno . . . K 9.—
za ostalo inozemstvo . . . K 12.—

SLOVENEK

== Inserati: ==
Enostolpna petlirvsta (72 mm
širina in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat . . . po 30 v
za dva in večkrat . . . 25,,
pri večjih naročilih primeren
popust po dogovoru.
== Poslano: ==
Enostolpna petlirvsta po 60 v
izhaja vsak dan izvenredno ne-
delje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vojni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Ročopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniški telefon št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograke 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

† Dr. Janez Ev. Krek

OKLIC LJUBLJANSKEGA ŽUPANA.

Someščani!

Jutri, v soboto, dne 13. oktobra 1917 ob 3. uri popoldne je pogreb umrlega državnega in deželnega poslanca dr. Jan. Ev. Kreka. Dolžnost slovenske prestolice je, da počasti spomin velezaslužnega boritelja za našo jugoslovansko stvar. Prosim častite someščane, da po ulicah, koder se bo pomikal pogrebni spreved, razobesijo žalne zastave.

Mestni župan:
Dr. Ivan Tavčar.

POGREBNI SPREVED DR. KREKA.

V soboto, dne 13. t. m. ob 3. uri popoldne izpred knezoškofijskega dvorca.

Pogreb vodi presvetli knezoškof dr. Anton B. Jeglič. Šolska mladina se zbira okrog 2. ure popoldne na Mestnem trgu, drušva pa na Vodnikovem trgu. Pevci »Glasbene Matice« zapoje pred školijskim dvorcem žalostinko: »Usliši nas, Gospodi! Truplo se blagoslovi v stolnici. Pri vstopu v stolnico zaigrajo orgle žalno koračnico (Stanko Premrl). Istotako pri odhodu. Pevci »Glasbene Matice« zapoje v cerkvi žalostinko »Beati Mortui«.

Razpredelitev pogreba: Sprejaj križ. Nato šolska mladina. Za šolsko mladino zastave društev. Za zastavami pridejo drušva (sprejaj ženske, potem moški). Dalje nositelji vencev. Za venci duhovščina. Krsta. Za krsto sorodniki. Nato državni in deželni poslanci. Za poslanci javni zastopi in oblastva. Nato ostalo občinstvo.

Spreved se prične pomikati točno ob 3. uri naprej. In sicer izpred škofije po Stritarjevi ulici, Marijin trg, Miklošičeva cesta, Sodna ulica, Komenskega cesta, Hradeckega cesta, trg Tabor, Vrhovčeva ulica, Ahaciljeva cesta, Martinova cesta, Pokopališče. Pred dr. Krekovo vilo spreved za trenutek obstane. Zastave se poklonijo. Pevski zbor »Glasbene Matice« zapoje žalostinko: »Vigred se povrne«. Na pokopališču pa zapoje pevci žalostinko: »Blagor mu, ki se spočije«.

V imenu naroda in Jugoslovanskega kluba govori poslovljni govor poslanec dr. Anton Korošec.

Dr. Krekovo truplo se pokoplje v središču pokopališča ob velikem križu, na odličnem mestu, kjer mu bo hvaležni na-

rod mogel postaviti primeren nagrobni spomenik.

DRUŠTVA IN ŠOLSKA MLADINA PRI
POGREBU DR. JAN. EV. KREKA.

Šolska mladina se ustavi na Ahaciljevi cesti med Vrhovčevu in Prisojno ulico in napravi ob imenovani cesti globok špalir. Tukaj postoji tudi pogrebni aranžer, križ in žalna zastava. Društvene zastave in društva korakajo dalje po Martinovi cesti in se ustavijo šele, ko dospe pogrebni voz pred pokojnikovo vilo.

Pogrebni spreved postoj, kakor že omenjeno, pred pokojnikovo vilo, kjer zapoje zopet zbor »Glasbene Matice« žalostinko. Po petju se počne spreved premikati naprej, mladina pa se, ko odidejo zadnji žalujoči, razide, oziroma se neobvezno prikloni žalnemu sprevedu.

Na cesti Med hmeljniki se ustavijo društva in organizacije ter napravijo na obeh straneh te ceste špalir do cerkve, kjer čakajo toliko časa, da se dovrši cerkveno opravilo v kapelici na pokopališču.

Ko se prične spreved iz cerkvice pomikati na pokopališče, se društva priklonijo temu sprevedu in korakajo do groba.

VTIS DR. KREKOVE SMRTI V ZBORNICI.

Dunaj, dne 11. oktobra 1917.

Zbornica stoji pod vtisom smrti dr. Kreka. Poslanci slovenskih strank, pa tudi Romani, Nemci in socialni demokrati, prihajajo Jugoslovanskemu klubu izraziti svoje sožalje. Veliko prijateljev je imel dr. Krek v zbornici, spoštovanje in občudovanje pa povsod, tudi pri nasprotnih strankah.

V današnji plenarni seji zbornice je govoril predsednik dr. Gross dr. Kreku res topli prisrčni žalni govor. Spominjal se je njegovega dela v plenumu zbornice, kakor tudi v odsekih. Posebno njegovo delovanje v nagodbenem in socialno-političnem odseku.

»Jugoslovanski klub« je položil na dr. Krekov sedež v zbornici krasen šopek rož s slovenskimi in hrvaškimi trobojnimi trakovi.

Popoldne ob treh je imel Jugoslovanski klub žalno sejo. Velikemu pokojniku v spomin je govoril načelnik kluba, njegov ožji sotovariš, sobojevnik in zvesti prijatelj dr. Anton Korošec. Molk, bridkost med tovariši. Solze v očeh. Poslušajo stojé.

Klub pooblasti dr. Korošca, da govori dr. Kreku ob grobu v imenu naroda in Jugoslovanskega kluba poslovljni govor.

SOŽALNA BRZOJAVKA PREDSEDNIKA DR. ZBORNICE DR. GROSSA.

Z Dunaja je došla danes sestra dr. Kreka, Cilki, od zborničnega predsednika dr. Grossa sledeča sožalna brzojavka:

»Prosim Vas, da sprejmete o priliki smrti Vašega častitega g. brata, državnega poslanca dr. Kreka v imenu predsedstva poslanske zbornice najtoplejšje in najodkritosrčnejše sožalje. Gross.«

V TRSTU.

»Edinost« piše:

Povodom smrti drž. poslanca dr. Janeza Ev. Kreka je izvešena na poslopju »Edinosti« črna žalna zastava. — Vest o smrti odličnega jugoslovanskega prvoboritelja je napravila v vsej tržaški slovenski javnosti naravnost porazen vtis, tembolj, ker je prišla vest popolnoma nepričakovano.

GLASOVI ČASOPISJA.

»Naša moč« piše:

Ni ga več! V tugi in bridkosti obstane srce, usta obmolknejo, samo oči govore solzne besede: Ni ga, ki nam je bil dušni oče, voditelj in svetovalec v vseh težkih urah. Ah, kako težka je ura slovesa za vekomaj, naš dragi, preljubljeni oče! Sredi najtežjega, najvažnejšega dela, ki naj bi dvignil moč in polet od nekdanjega zapostavljenega slovenskega poseba in vobče jugoslovanskega trpina — je splaval tvoj duh nad naše s trpljenjem preobložene glave, da bi pri večnem zrl sad svojega plemenitega, nesebičnega dela.

Roka, ki je z zamahom kazala nove smeri, je omahnila; glava, ki je s široko odprtimi očmi zrla v vrvež ljudstev in mislila o moči, vladi in pravici, se je uklonila smrti, ne — nasprotnikom njegovih idej; srce je otrpnilo pod težo dobrih del za druge, trpine, za velikega trpina — slovenski narod.

Prestal je mož boje, ki si jih ni nikdar strašil, sredi svojega priljubljenega kmetijskega naroda v prelepi šentjanski fari na Dolenjskem. V bližini treh dobrih prijateljskih poštenih duš je prenehalo biti vse ljubeče srce, srce, kakor jih je malo imelo slovensko delavno ljudstvo.

Kaj naj bi še premišljevali? Solze so v naših očeh, trdo se suče roka, ki piše preljubemu očetu zadnji pozdrav. Naj Ti, predragi naš voditelj in svetovalec, Večni povrne tisočero vsako najmanjše dobro delo za javni blagor!

Na svidenje — nad zvezdami!

»Edinost« piše:

»Smrt dr. Krekova je udarec za narod slovenski; zasekana nam je rana, ki je ne bo lahko izlečiti. Odprla se je vrzel in

mi gledamo s strahom okolo sebe, bo-li možno izpolniti zopet to vrzel? To občuti danes z britko žalostjo v srcu vsakdo, ki med nami Slovenci počeno čuti in misli, pa naj se je že v tem ali onem strinjal s pokojnikom, ali ne! Kot mož dela in samo dela, ki nikdar ne misli na-se, ki mu ni bil njegov lastni jaz nič spriču ciljev, za katere je delal in se boril: kot tak nam je bil znan dr. Krek že davno. Ali veličina njegova nam je stopila šele prav plastično pred oči v zadnjih časih velike borbe za bodočnost našega naroda. Šele sedaj smo prav videli dra. Kreka v vsej njegovi ljubezni in skrbi za usodo naroda. Tudi dr. Krek je bil strankar, tudi on je imel svoja naziranja, kakor pač ne more biti drugače to pri inteligentu, kaj šele pri takem intelektualcu nenavadne mere, pri taki individualnosti, kakršna je bil veliki, a pri tem vendar tako nenavadno skromni naš pokojnik. Strankar je bil in pri tem oster bojevnik. Ali spriču veličine časov, ki odločijo usodo naroda, se je rešil vsake strankarske tesnosrčnosti in se je s smelim poletom dvignil v jasne višave, da se mu je odprl pogled na potrebe narodne skupnosti, na zahteve sodobnosti. S te jasne višine je videl zahteve, ki jih stavlja zgodovinsko znameniti čas tudi našemu narodu imperativno; pred vsem zahtevo: združite svoje moči, ujedinite se, ker le ujedinjeni, s koncentriranimi silami, morete narodno ladjo dovesti v varno pristanišče — za vse čase! In Krekova ljubezen in zvestoba do naroda, skrb njegova za narodno bodočnost, se je brez pomislekov in vsake tesnosrčnosti pokorila imperativu: njegovo delo, njegova zasluga v prvi vrsti je, da smo Slovenci, da smo južni Slovani zadivili in presenetili svet s svojim složnim nastopom za politiko velikič potez in večikih ciljev. Dr. Krek s svojimi sedanjimi sotrudniki je dal narodu, česar je ta pogrešal do današnjih dni! Postavil je narodu cilj in s tem odprl rojalkom oči, da šele sedaj vidijo z grozo in boljimi nadami, kako malenkostno, pigmejsko je bilo doslej vse naše narodno življenje, kako malenkostne so bile vse tiste zadeve in zadevice, ki so nas razdvajale doslej v dva strupeno sovražna si tabora: kako malenkostne spriču velikih ciljev, ki nam morajo biti skupni! Dr. Krek se ni izneveril svojim naziranjem in gotovo ni zahteval — to je izključeno pri takem veleduhu — kaj takega od nikogar. Ali, dal nam je — in to je zapuščina svojemu narodu neizmerne dragocnosti — pouka, kako se mora v kritičnih časih manjše umikati pred velikim! In zato — to je naša trdna vera, ki nam blazi bol ob tem mrtvaškem odru — dr. Krek ni umrl! Telo je obnemoglo in padlo, veliki duh njegov bo živel dalje in nas vodil po pravi poti. Pouk, ki nam ga je osta-

LISTEK.

Krvave srage.

(Dva utrinka smrtnega znoja.)

Vinko Gaberc.

I.

v Albaniji nekje je služil cesarju. Ni bil prav tam na fronti, kjer se krha jeklo in v dimu raztreskavajo drobci granat, a opravljal je svojo službo kot oficir pri saperjih v etapi. Zdel je tam mesece in mesece in ni čudo, da se mu je zahotelo z onih neprijaznih skal drugam, morda celo v pravo njegovo domovino. Storil je korake in povzročil, da so začeli iskati zanj moza, ki bi menjal z njim. Sredi avgusta je prispela k pododdelku neke divizije ob Sočo depeša, glasom katere išče poročnik pri saperjih subalternega tovariša, ki bi bil voljan menjati z njim in iti v etapo v Albanijo. Izbirali so in našli primernege, ki bi si moral kot »schonungsbedürftig« čuvati zdravje in sile.

Nisem dalje mislil na oni intermezzo, in niti za trenutek bi se ne bil pobavil z njim, da ni bilo ime oficirja, ki je hotel iz

albanске pušče na kršni Kras k Soči, slovensko, prav pristno slovenska oznaka najstarejšim narodom znanega obrtnika. Tako nenadano pa sem doživel dogodek, ki mi je pozval v spomin oni korak slovenskega oficirja. — Italijanski aeroplani živahno delujejo; po dnevu in po noči krožijo nad našimi postojankami in zahajajo za postojanke tja proti zaledju, zvedavo razmotrivajoč o vsakem pokretu naših čet. Nekega večera prav pod konec septembra so bili zelo živahni, a vrhunec je dosegla njihova delavnost proti polnoči. Krožili so iznad Grmade tja proti Trstu in vrgli sedaj tu, sedaj tam par bomb, kakor so pač opazili kak ogenj, ali kakor so mislili, da se mora nahajati na tem ali onem mestu kak primeren objekt.

Naslednje jutro so pododdelki kakor vedno in večkrat na dan oddajali telefonskim potom svojemu višjemu poveljstvu poročila o položaju. Ostrmel sem, ko sem čital: »Pri saperjih . . . je vrgel sinoči proti polnoči aviatik bombo ravno na barako, kjer se je nahajala oficirska kuhinja. Žrtve: troje oficirjev (imenom navedenih) in četvero mož mrtvih. Nekaj ranjenec.« — Mehanski bereš to in skoro da se Ti ne zmeji kri v otrplem solncu. Kdo se bo razburjal danes radi posameznosti, če sredi velikega mrtja gleda, kako

leze v prah in pepel vesoljni kulturni svet? Take posameznosti so strašen dogodek le za one, ki jim je žrtev blizu, tako blizu, da so jim v primeri s to vse druge tuje. Med mrtvimi oficirji sem čital tudi ime onega saperja, ki se mu je bilo na njegovo pred šestimi tedni izproženo prošnjo posrečilo priti iz Albanije domov — umret.

Drugi dogodki so vkovali mojo pozornost in nisem se spomnil več onega neznanega človeka, kar pride drugi dan po onem usodnem dogodku, ko je bila rahla lučica izdala Italijanom, da je tam doli pod njimi nekje človeško selišče, druga depeša iz zaledja, tam iz dolenjske metropole. Naslovljena je bila onemu oficirju pri saperjih, ki si je bil zaželel iz Albanije na slovenski Kras. Glasila se je: »Anica je umrla za grizo. V nedeljo bo pogreb. — Olga.«

Storilo se mi je milo. Ne poznam ljudij. Če pade oče ali brat ali soprog, ni nič čudnega. Mislim, da to človek prenese kar tako. Ej, koliko se jih je že zagrizlo v kraško skalo in kolikim še namečejo rdečkaste kraške zemlje na moške prsi! A tragika je v dogodku, ki vam ga pripovedujem:

Mladega Slovenca je ubila laška bomba iz zraka. Kdo bi si mislil, da ti prileti ravno v trenutku, ko si morda po večerji-

ci zažigaš smodko, nad glavo angel smrti, ki te s svojim krilom samo narahlo oplazi, toliko, da jasno čuješ njegov nedvoumni poziv, da imaš takoj oditi z njim. In kdo bi si mislil, da v onem trenutku, ko bi že obvestilo o dogodku lahko prišlo domov, če bi bilo poslovanje pošte bolj redno, umira doma pokojniku drago bitje.

In tako javljajo sedaj iz nesrečne rodovine o smrti sestre Anice in pričakujejo vojaka s fronte na pogreb, ne da bi vedeli, da je že tam nekje na Krasu izkopana i zanj mogila in tudi že zagrebena.

Angel smrti je zaplul v rodovino in ne ve, kam bi prej potočil solzo sočutja. Odsla sta brat in sestra.

II.

Tekom enaiste bitke pri Soči se je naša divizija umaknila nekoliko nazaj na počitek, da odstopi svoje mesto drugi še neizčrpani. Vesele so se odpravile naše čete s svojih postojank in vsakdo je dobro volje zapustil svoje mesto, ker takozvano retabliranje je vedno prijetno, zlasti če uideš plohi njenega divjanja, ne pa šele tedaj, ko je smrt že končala svojo žetev in ostavila le steptano strnišče.

Prišlo pa je, da smo mogli ostati na počinku le štirinajst dni, toliko, da smo le za silo zamašili vrzeli, ki so nam jih udrži-

vil dr. Krek, je: bodite le različnih nazorov in v tem in onem, v ljubezni in zvestosti in na delu za skupne cilje bodite edini!

Puljski »Hrvatski list« piše o dr. Kreku: Z njegovim imenom bo vedno združeno veliko delo naše družbe. Bil je duša Jugoslovanskega kluba, naša narodna misel je imela v njem pravega apostola narodne sloge. Kot sveto dedščino nam je zapustil zapoved: Bodite složni v delu za narodno bodočnost, bodite neumorni v težnjah za združenjem, bodite neomajni v veri, da bo prišel dan osvoboditve in svobode!

Velike slike dr. Jan. Ev. Kreka

se prodajajo v »Katoliški Bukvarni« izvod po 2 K 20 vin.

Odločitev svetovne vojne na slovenski zemlji.

Med tem, ko se med prebivalstvom vseh dežel govori o možnosti in nemožnosti četrte pozimske vojne, se je na južnem Tirolskem že pričela zima, po dolinah leži oktoberski sneg, po gorah divja snežna metež, mrzel veter veje po hribih in toploter kaže 10 stopinj pod ničlo.

Dunaj, 11. oktobra. (K. u.) Vojni tiskovni stan: Radi vremena — ob Soči je divjal vihar in jug (široko), na koroškem pozorišču slabo vreme, deževalo je, bili so snežni meteži, so se večeraj le malo bojevali. Le na gori sv. Gabrijela in v prostoru Asiago-Arsiero smo odbili italijanske patrulje, ki so napredovali.

Bern, 11. oktobra. Iz Londona. Vojaški kritiki londonskih listov napovedujejo v bodočih časih važne dogodke. Italijansko bojišče je postalo v sedanjem stanju svetovne vojske najvažnejše bojišče, ker je mogoče, da se tam odloči vojska. Zavezniki sodijo, da morajo Italijo pri sedanjih akcijah z vso silo podpirati. List se peča tudi zelo obširno z načrti osrednjih velesil.

Pomoč zapadnih velesil za Italijo.

»Neue Freie Presse« piše:

Iz ententinih držav zopet preplavljajo svet s poročili, ki napovedujejo orjaške vojaške naprave. Po teh vesteh hočejo alijanci s forsiranimi vpoklici vseh tačas razpoložljivih moštvo spraviti stanje svoje vojaške moči na višek. V Italiji, Angliji in Franciji je že odrinilo pod zastave vsega skupaj nad dva milijona novih moštvo, nadaljni kontingenti se vpoklicujejo. Anglija sama je postavila na plan 750.000 svežih rezerv. S pričakovanimi pomožnimi četami upajo doseči nad sovražnikom toliko numerično premoč, kakor je doslej še niso imeli. Listi namigujejo, da gre za odločilno podjetje, ki bi moglo konec vojske pospešiti.

Čeravno utegnejo biti gori navedeni podatki pretirani, vendar ni dvoma, da zbira ententa vse svoje moči, da se zavzame k odločilnemu udarcu. Pod pričakovanimi ameriški pomožnimi četami utegnejo po vsej priliki razumevati tiste čete, ki so že na poti ali pa ki jih morejo v najkrajšem času pričakovati — če vse skupaj ni »bluf«. Ako cenimo te pomožne čete na 200.000 do 300.000 mož, nismo segli previsoko. Ti oblaki dima in sople, ki jih kopirajo sovražniki, imajo najbrž namen, da prikrijejo pravo stanje njihovih moči in njihove namere. Kar se tiče prvih, smo že namignili, da so pretirane. Kar se pa tiče njihovih namer, je pa precej gotovo, da je določena italijanska fronta v to, da se odigrajo na njej odločilni dogodki. Vsporedno z njimi se pa utegnejo pač tudi na dru-

Maskirana cesta v okolici Sv. Gabrijela.

gih bojiščih odigravati več ali manj važne akcije. Vse skupaj moremo označiti za jensko generalno ofenzivo. Poleg drugih nagibov je, kakor se zdi, posebno bodoča zima, ki vihti bič nad entento. Kako bodo armade in narodi entente prenesli četrto vojno zimo, to utegne biti velika skrb vodilnih mož med sovražniki, ki so zločinsko podaljšali vojsko.

Italijanska fronta kot bodoča glavna fronta pušča odprtih več vprašanj. S kakšnimi močmi se utegnejo zapadne velesile udeležiti italijanske ofenzive? S kakšnim napadalnim načrtom imamo po vsej priliki računati? Kdaj se začne ofenziva?

Če vpoštevamo, da morajo biti armade razen na glavni, to je italijanski fronti, kjer se bo bila glavna ofenziva, tudi na drugih frontah tako močne, da bodo sposobne za napad, sledi iz tega, da bodo mogli poslati v Italijo samo preostanke svojih moči. Precej redke železniške zveze med Italijo in Francijo ne dovoljujejo, da bi se čete hitro metale z enega bojišča na drugega. Morska pota so na vsled podmorskih čolnov nevarna. Zato bi preveč tvegali, ako bi eno fronto oslabili. Za 550 kilometrov dolgo zapadno fronto moramo računati za prvo črto najmanj 55 divizij, ako naj pride na vsakih 10 km po ena divizija, kar je komaj še zadostno. S premikalnimi umetnijami se morejo potem ustvariti gostejši ali redkejši deli fronte. Ker moramo k temu računati še 20 do 25 divizij taktičnih in strateških rezerv, potem bi znašala potrebna celokupna dotacija sovražne zapadne fronte 70 do 80 divizij. Kar ostaja preko tega, bi mogli poslati v Italijo. Prihiti bi mogli ta preostanek ceniti na 20 do 30 divizij. Artiljerijska pomoč utegne biti posebno obilna. Na sovražni napadalni načrt na jugozapadni fronti bi imel pozni letni čas precejšen vpliv ter jim ga utegne znatno prirezati. Ker ne moremo misliti, da bi naši sovražniki visokogorsko zimo naravnost izzivali in ji šli takorekoč nasoroti, ostane ob danih vremenskih in drugih razmerah pač le soška fronta kot glavno bojišče. Kar se tiče časa ofenzive, bi bilo sklepati iz namiševanja v italijanskem časopisu, da je položaj do malega dozorel.

Notranja politika.

Državni zbor.

7. seja dne 11. oktobra.

Predsednik dr. Gross se spominja umrlih poslancev dr. Jan. Ev. Kreka in Jožefa Foliša. Zbornica stoji poslušna.

Na predlog predsednika se čas, v katerem bi moral imunitetni odsek podati svoje poročilo o predlogih glede mandatorov, podaljša za nadaljnjih 14 dni.

nekje je moral biti, saj je govoril o Grmadi in pisal od divizije, ki je zamenjala svoje postojanke z našo.

Pravil sem možaku, da ni čudo, da ne dobiva od sina ob Adriji nikakega obvestila, saj vendar sam ve, kako premikajo čete, kar povzročuje, da je pošta včasih vsa zmedena, ako ni naravnost popolnoma ustavljena. Ni pa izključeno, da fant ni mogel pisati, ali pa da se mu ni hotelo; saj se dogaja, da se človeku včasih niti dihati ne ljubi.

Toliko je raznih možnosti in vzrokov, da se sin ne oglašja; čemu ne bi mož pritrdil meni, ko mu pravim, da sin radi položaja ne piše? Zdelo se mi je, da je mož mojega naziranja. Kar zapaziva popis. Mal spreved; par oseb se je premikalo tam preko ceste, toliko, da mrtvec sam ni legel v jamo. S starcem sva postala nekoliko zamišljena. O čem je razmišljal on, ne vem; jaz mislim pogosto o smrti. Motrim njeno grozotno veličanstvo od vseh strani. Občudujem jo, gnusi se mi, mrzim jo; a koncem koncev mi je vedno žal, da prihaja tako pozno. Neprijeten gost, nevlajben; nikdo si ga ne želi. A če je tu, si zadovoljen, da opraviš z njim. Saj mora biti.

Minister za dež. brambo fml. Czapp odgovarja na interpelacijo glede uboja dragonca Moritza po poročniku v rezervi Zertiku, da je častnik vsled dragonca bil prisiljen rabiti orožje. Natančnejše podatke bo mogel dati šele, ko bo končano sodno postopanje.

Poslanec Zenker poroča o predlogih, da se odpravi politična cenzura. Minister Toggenburg priznava, da so se zgodile napake, katere vlada kar najbolj obžaluje. Vendar pa živimo v vojnih časih. Preventivna cenzura bo pač morala še ostati, vendar pa bo cenzura dobila navodila, da poseže vmes le tam, kjer nastopi sovražnost v državi.

Nato govorita poslanca Trylowskij in Daszynski. Ta izjavi, da je današnja cenzura sramota za Evropo. Po sklepih besedi poročevalca Zenkerja se sprejmejo predlogi tiskovnega odseka z resolucijo posl. Friedmanna, ki poziva vlado, da razveljavi prepoved uvoza inozemskih časopisov.

Prihodnja seja v torek 16. t. m. ob 11. uri dopolne.

Politične oblasti na štajerskem.

Dunaj, 11. oktobra. (K. u.) V pismenem odgovoru izjavlja notranji minister na vprašanje dr. Verstovška in tovarišev glede na neresitev važnih aktov od strani namestništva v Gradcu in političnih oblasti na štajerskem. Vojne razmere so tako pomnožile delo političnih oblasti, da ni mogoče redno sproti reševati vseh aktov. Dolžnost političnih oblasti je, da najhitreje rešujejo zadeve, ki so neposredno v zvezi z vojsko, posebno zadeve, ki se tičejo zahtev vojne uprave, ljudske prehrane in preskrbe. Zato je umerno, da se zavleče rešitev ostalih zadev, ki niso tako važne. Mnenje, da so skoro vsi uradniki političnih oblasti na štajerskem oproščeni vojaške službe, je napačno, ker so tudi sedaj precejšnje število teh uradnikov poklicali k vojakom.

Vladna večina za proračun.

Iz parlamentarnih krogov poročajo, da je vlada dobila večino za začasni proračun. Zanj bodo glasovali: Nemci in Poljaki. Nemška narodna zveza, krščanski socialci in Poljsko kolo razpolagajo v proračunskem odseku z 28 glasovi, medtem ko šteje opozicija 23 glasov.

Nemški radikalci izstopili iz narodne zveze.

Dunaj, 11. oktobra. Nemški radikalci so sklenili, da izstopijo iz nemške narodne zveze, da si tako zagotove popolno prostost postopanja. Proti nameri vlade, da bi z razpisom novih volitev otvorila vrata v zbornico pomiloščenim veleizdajalcem, nemški radikalci najodločnejše ugovarjajo.

Tam za stezo v dolinici je križ pri križu. Takozvano »grobščje junakov«. Tu leže. Ni eden teh ni mislil, da se vleže tu pod plitko rušo. Saj je vsakdo uverjen, da zapiha diš smrti v obraz ne njemu, pač pa morda njegovemu sosedu ali možu pred ali za njim. In vendar je ravno on tu legel v skromno zemljo.

Z možem sva stala na grobišču. Prišli so tudi pogrebci iz onega sanitetnega zavoda tam pri gozdu. Ogledoval sem križe. Oh, koliko slovenskih imen je med njimi! Zdi se mi, da je proporcija nam v škodo. Novih grobov je bilo izkopanih; čakali so stanovnikov. Pogreznili so pogrebci zavito truplo v grob, da ga zagrebejo. Čisto nesvečano so se razgovarjali in pušili Santejec je zabodel križec s skromnim napisom v gljavje groba. Krik... »Moj sin,« je zarjovel moj spremljevalec. Ime moža, ime na križu — isto; oče in sin. Ne vem kako: Zmuznil sem se z grobišča in se vrnil v svoje grmovje. Nekoč pozneje bi bil imel srečati moža, ki je tam na grobišču našel svojega sina. Po ovinku sem se mu izognil.

Ne recite, da sem surovina ali kuka-vica. Spoštovanje pred krvavo srago me preganja.

Politično nezanesljivi.

Dunaj, 11. oktobra. (K. u.) Na razne interpelacije glede postopanja s politično nezanesljivimi osebami je domobranski minister odgovoril pismeno. Minister opozarja na dejstva, da so sedaj sovražne države že dolgo pred izbruhom vojske z vsemi mogočimi sredstvi uganjale v naši domovini propagando, da bi širše ljudske sloje odtujili svoji domovini in jih postavili kolikor le mogoče v službo sovražnika. Zato je bilo začetkom vojske treba obrniti posebno pozornost na gotove ljudi. — Kljub vsej previdnosti so ti ljudje v prvih letih vojske večkrat napravili veliko škodo in povzročili obilo nepotrebnih krvavih izgub. Minister ne taj, da so se v tem oziru mnogokrat prekoračile meje in sporoča, da je izdal podrobna navodila, da se prepreči neopravičena strogost napram posameznikom.

Državni uradniki pri ministrskem predsedniku.

Dunaj, 11. oktobra. (K. u.) Danes je odposlanstvo stalnega zastopa avstrijskih uradniških društev (Kranjsko zastopa občinski svetnik c. kr. davčni nadupravitelj Lilleg) posredovalo pri ministrskem predsedniku in pri finančnem ministru glede na vedno večjo bedo v krogih državnih uradnikov. Izrazili so sledeče želje državnih uradnikov: dovoli naj se enokratna, po številu družinskih članov določena draginska doklada, ki bodi primerna sedanjim cenam obleke in perila. Iznova naj se uredi pristojbine službenih potovanj in nadur, dvojno naj se štejejo vojna leta v korist vseh državnih uradnikov v vseh plačilnih stopnjah, v časnem napredovanju in z ozirom na zaračunanje v pokojnine. Oba ministra sta izjavila, da priznavata velike zasluge in bedo državnega uradništva v sedanjih vojski. Rekla sta, da upata povodom proračunske razprave ugoditi kolikor toliko željam državnega uradništva.

Brambni minister o vpoklicu nepotrjenih.

Dunaj, 10. oktobra. (Kor.) Na današnji seji brambnega odseka se je brambni minister Czapp obširno bavil z iniciativami in željami brambnega odseka. Tekom razpravljanja o najnovejših objavah glede predstoječe pritegnitve nepotrjenih črnovojnikov v črnovojniško službovanje brez orožja, je minister konstatiral, da ne gre pri tej akciji za nobeno novost. Dočim so bili izvršeni do sedaj le posamični vpoklici k službovanju brez orožja, je nastala tekom izmenjalne akcije večja potreba takih vpoklicev in v svrhu nadomestitve sposobnih za orožje. Le zato in ne, ker gre za kako novost, je bilo priporočljivo, da se javnost opozori na to s časopisjem. Vajaška uprava smatra namreč za svojo dolžnost, da pripravi prebivalstvo na kake predstoječe odredbe važnega značaja, da se zamore isto potem temu primerno urediti. Za enkrat gre le za relativno jako skromno število. Seveda ne smejo igrati pri vpoklicavanju teh oseb socialni oziri nobene vloge. Minister je prečital dotična mesta v navodilih, poslanih političnim oblastim. Vpoklicani se bodo uporabljali pri vojaških poveljstvih, zavodih in četah za vojaške pomožne službe. Predstoječi vpoklic se izvrši na podlagi črnovojniškega zakona in ne na podlagi zakona o vojnih dajatvah.

Razmere v Bosni in Hercegovini.

V pismenem odgovoru poslanca dr. Korošca in tovarišev glede na protipostavne in brezustavne razmere v Bosni in Hercegovini spominja ministrski predsednik na znane okoliščine, ki so privedle do zaključanja in razpusta bosanskega sabora, ki je bil pravzaprav nepopoln, ker je skoro tretjina srbsko - pravoslavni deželni poslancev zaradi ubege ali veleizdaje izgubila mandate. Za prizadevanje vlade, celo pod pritiskom izrednih razmer zagotoviti gotovo sodelovanje ljudstva pri deželnih upravi, ne govori samo namen vlade, da skliče posvetovalno komisijo za upravne zadeve kakor tudi da pritegne domače zaupnike k posvetovanju o gospodarskih stvareh, marveč tudi okoliščina, da se na primer obdrži institucija okrajnih svetov, kojih sadonosno sodelovanje uprav na polju aprovizacije in vojnega gospodarstva se mora priznati.

Omenjene internacije v trdnjavo Arad so upravičene vsled vojaških oziror kakor tudi vsled okoliščine, da so srbske in črnohorske čete naše srbsko-pravoslavno prebivalstvo dosledno izrabljale za vo-hunstvo in za vodnike.

Civilne upravne oblasti so se omeile na najpotrebnejše internacije državi nevarnih velesrbskih agentov in oseb, na katere je vplivala velesrbska agitacija in ki so zaradi dolgoletnega rovanjenja, katero so odkrili veleizdajniški procesi v Banjaluki, Sarajevu in Bihaču, prejeli zaslužen kaznen. Vojaške in civilne oblasti so se od tedaj skupno trudile z revizijo list popraviti napake pri internacijah. Ponovno so prihajale od delegatov vlade pritožbe in ovadbe, preiskava te pritožbene zadeve doslej še ni končana. Minister brani hosansko-hercegovsko uradništvo pred

nezasluženi napadi in priznava delo tega uradništva med vojsko. Zelo interpellantov, da se zopet vpostavi ustavno življenje v Bosni, se krijejo s prizadevanjem skupnega finančnega ministrstva. Težkoče obstojajo v tem, ker je sedaj v Bosni in Hercegovini večji del dežele vojno ozemlje, da je večina volilcev odsotna na bojiščih, da so upravne oblasti preobložene z delom in se zato ne morejo kar brez vsega razpisati nove volitve.

Jugoslovansko vprašanje.

Razgovor dr. Korošca z dunajskim dopisnikom »Hrvatske Države«.

»Hrvatska država« priobčuje razgovor svojega dunajskega dopisnika z načelnikom Jugoslovanskega kluba dr. Korošcem z dne 7. vinotoka 1917.

Dr. Korošec je najprvo obžaloval, da merodajni krogi v monarhiji še danes nimajo pravega razumevanja za jugoslovansko vprašanje. Krivo temu je tradicionalno nepoznanje pravega položaja pri vladah na Dunaju in v Pešti. Krivo je v gotovem oziru tudi nasprotstvo informirajočega uradništva nasproti našemu narodu. Krivi pa smo tudi mi sami. Ker nismo dovolj odločni, mislijo gospodje na Dunaju in v Pešti, da se nam dobro godi v sedanjem položaju. Vsak pojav separatizma registrirajo z veliko radostjo. V Pešti so vsled tega popolnoma zadovoljni s Hrvatsko. Na Dunaju pa nočejo verovati, da bi naš narod resno zahteval svojo državo.

Zato je naša dolžnost, da vedno in povsod naglašujemo, da je dunajska deklaracija naš poslednji minimum in poziv in da pod ta minimum nobeden resno ne misli. Treba je vzbuditi v vsem narodu vero, da za veliko idejo, ki si jo je koj in instinktivno osvojil, manifestira, kjer more. Treba je, da je izraz narodne volje tako močan, da bo vsak uvidel, da se to pot nočemo zadovoljiti z malimi koncesijami, ampak da je treba sedaj ali nikoli urediti celo naše vprašanje. Radi tega je prejalistej potrebno, da se zberemo enkrat v Zagrebu vsi narodni hrvatski, srbski in slovenski poslanci, da javno in glasno izjavimo trdno voljo celokupnega naroda, da zahtevamo svobodno narodno državo. Treba je, da je ta izraz tako močan, da se čuje po celi monarhiji in preko njenih mej.

Naša deklaracija obsega vse ozemlje, koder biva naš narod v monarhiji. Ona misli na Slovence in Hrvate v Istri in v Trstu, na Goriškem — naravno brez furlanskega ozemlja, ker naš program ne izključuje primorskih Italijanov. Na severu obsega naša deklaracija naš narod na Koroškem, ki je vključ v germanizaciji tja do Osojskih Tur, do Svinjskih planin še danes naš. Ona misli na naš štajerski narod severno od Drave in na obeh straneh Mure. Jasno je, da obsega Medmurje, ki je bilo združeno z materjo Hrvatsko in na pastorko slovanstva na panonske Slovence, kojih pradedje so toliko napravili za kulturo Mažarov. V smislu doslednega izvajanja narodne ideje in samoodločbe narodov obsega deklaracija i hrvatski narod, ki ustvarja na severu panonske Slovenije živ in močan most med severnim in južnim slovanstvom. Deklaracija obsega logično gospodarsko tako močni in kulturno napredni srbski narod v Bački, Banatu ter sploh v nekdanji Vojvodini. Ona ni zabila tudi onih hrvatsko-srbskih naselbin, ki se drže na južnem Ogrskem narodnega telesa. Sava in Drava ustvarjajo kot velike prometne ceste iz tega ozemlja celino, ki se odpira na jugu k celemu svetu, k našemu morju.

Na vprašanje, kako stoji z realizacijo onih velikih idealov, odgovarja dr. Korošec, da smemo biti z današnjim razvojem zadovoljni. Narod razume idejo in jo sprejema s celim srcem. To je temelj vsega, to je veliko več, kot vse veliko politično delo. Naravno je, da ne morejo sedaj politiki hoditi po drugi poti kot po oni, ki nam je dana na podlagi ustave in zakonov: pot dogovora z drugimi narodi v monarhiji. Priznam, da je videti danes pri Nemcih in Mažarih še malo naklonjenosti, a zopet je gotovo, da tudi oni danes drugače razumevajo slovansko idejo kot pred vojno ali v začetku vojne. Naloga nas in drugih činiteljev mora biti, da sodelujemo, da bo evolucija duhov pri gospodujočih narodih hitreje napredovala. Največja tolažba drugim je, ako vidijo našo trdno voljo.

Na vprašanje, kaj misli glede izjave pravosodnega ministra Schauerja v »Pesti Hirlap«., izjavlja dr. Korošec, da je že podal interpellacijo in da skuša minister s privatnim odgovorom, da bi dosegel umaknitev interpellacije. Ta pa ima smisel, ako se odgovarja nanjo javno. Zdi se mi, da se ne bo Schauerjev odgovor mnogo odlikoval od izjave v mažarskih listih. Hotel bi izdati sodni odlok na podlagi § 66. kazenskega zakona ter poslati nekako okrožnico državnim pravdnikom. O zadevi bomo govorili, ko bomo imeli tiskan odgovor. V

vsakem slučaju: Od našega dela nas ne odvrnejo preganjanja ne od desne ne od leve. Naš narod je že pretrpel težka preganjanja. Ne bo klonil z duhom, tudi ako pridejo nova, upamo da poslednja. Bolj nas boli, ako slišimo od lastnih bratov strahopetne besede ali še grše, denunciacije in intrige. Proti deklaraciji čujemo udarce tudi od strani, odkoder nismo nikdar pričakovali, da se bodo proti nam eksponirali s tako nasprotno politiko...

Krvavi boji na zahodu. — Nemci pred Verdunom izlrgali sovražniku močne postojanke.

Angleži bodo na Flandrskem ves oktober nadaljevali svoje napade; ob vsakem napadu pribori sovražnik pol ali cel kilometer; megla in dež, ki značita novembra flandrske obale, bosta pač začasno končali napore Angležev. Med tem, ko krvave francoske divizije na flandrski zemlji, da krepe Angleže, so nemške čete iztrgale na francoskem glavnem pozorišču sovražniku pred Verdunom važne postojanke. Na taktično važnost nemških uspehov 10. t. m. v gozdu Chaume nemško poročilo še posebno opozarja.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 11. oktobra. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Rupreta Bavarskega.

Na flandrijskem obrežnem odseku in med Blankaartom in Poel Cappelle je artiljerijski boj popoldne postal zelo hud. Pri Draibanku so Francozi znovni napadli, ne da bi dosegli kak uspeh. Na bojišču vzhodno od Yperna je bil ožen od časa do časa močan. Angleži niso napadli.

Pri zračni bitki nad Zonnebeke-Zandvoorde, ki se je razvila zvečer in katere se je udeležilo okoli 80 letal, smo sestrelili tri sovražna letala.

Bojna skupina nemškega cesarjeviča.

Na vzhodnem bregu Moze so nižjerenški in vestfalski bataljoni po učinkapolični ognjeni pripravi z krepkim navalom iztrgali Francozom važno ozemlje ob gozdu Chaume. Sovražnik je napravil krepke protinapade, ki so se vsi izjalovili. Več kot 100 ujetnikov in nekaj strojnih pušk je prišlo v naše roke. Tudi jugozapadno od Beaumonta in Bezonaux so imeli lastni sunki v francoske vrste popolen uspeh.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

Zivahnejši nastopi na ruskem bojišču.

Rus s tremi ali štirimi rumunskimi divizijami, ki se še niso zapletle v boj, na bojnih črtah ob Seretu in ob Donavi živahnejše nastopa. Ta rusko-rumunska vojska skupina se nahaja v dobrem stanju. — Ujetniki so bili prav dobro oboroženi in izgledali so dobro; topov in streliva jim ne manjka. Zadnji sunek Mackensenove skupine je povzročil, da je ta del svoje bojne črte ojačil.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 11. oktobra. Veliki glavni stan: Na več krajih fronte živahen ožen je od časa do časa postal hujši na rumunski nižini in pri Dravi, ki so jo Rusi obstreljevali. Da se medboje, so naše baterije obstreljevale Gaiac, sjer so izbruhnili požari.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Izjava ruske vlade.

Petrograd, 11. oktobra. (K. u.) Agentura: Nova vlada je podala izjavo, ki poudarja, da so novi nemuri, ki so se pojavili v notranji Rusiji vsled Kornilovega nastopa, grozili celo obstoju republike, dasi so jih hitro potlačili. Anarhija grozi deželi. Opozarja dalje, da more le splošen mir razviti vse ustvarjajoče sile. Na skupnem posvetu vseh zaveznikov in sporazumno z njimi se bo tudi rešilo vprašanje o skupni vojski. Vlada bo z vso silo branila deželo.

Napadi na ruske železnice.

Petrograd, 11. oktobra. (K. u.) Agentura: Na vladikavkaški železnici je roparska tolpa 70 mož raztrgala tračnice. Skočil je zato s tira brzovlak. Raz železniški napis je padlo šest voz. Zločinci so nato oropali vse potnike, jih 8 ubili in 50 ranili.

Na jugu.

URADNO POROČILO.

Berlin, 11. oktobra. Veliki glavni stan:

Živahno artiljerijsko delovanje v ožini med Ohridskim in Prespankim jezerom, v ovinku Črne in med Vardarjem ter Dojranjskim jezerom. Razkropili smo sovražne poizvedovalne oddelke, ki so večkrat napadli.

Na jugovzhodnem bojišču.

Dunaj, 11. oktobra. (K. u.) Vojni tiskovni stan: Sovražne čete so poizkušale jugozahodno od Ystrove prekoračiti Osum, a smo jih pregnali.

V Albaniji.

Dunaj, 11. oktobra. (K. u.) Vojni tiskovni stan: V Albaniji je divjal močan jug (široko).

Albanija in Macedonija.

Pri albanskih in macedonskih jezerih nekaj dni Francoz živahnejše nastopa.

Mirovni pokret.

O koncu vojske se že pogajajo (?).

Baselj. »Petit Journal« poroča: Spoznamo bo v svojem odgovoru na noto sv. očeta, ki ga odpošlje po tozadevnem posvetu, zelo obširno o svojih mirovni smotrih razpravljaj. Glede na konec vojske se že pogajajo.

Anglija odgovori na noto sv. očeta.

Rotterdam, 11. oktobra. »Manchester Guardian« poroča: Zastopniki strokovnih društev so zahtevali od Lloyda Georgesa, naj pojasni, zakaj da je izostal odgovor na noto sv. očeta. Lloyd George je izjavil, da kadar bo čas za to, Anglija odgovori na noto sv. očeta.

Mirovni pokret v Angliji.

Rotterdam, 10. oktobra. V nedeljo so zahtevali mir na shodih v Birminghamu, Glasgou in v trinajst drugih angleških mestih.

Proti miroljubom v Angliji.

Northcliffe časopisje hujška proti miroljubom, češ da so plačani agenti Nemčije.

Alzacija Lorena samostojna država.

»Vossische Ztg.«: Alzacija Lorena postane samostojna zvezna država s samostojnim vladarjem.

Wilson odneha.

»Münchner Augsburger Abendzeitung« preko Berna iz Washingtona: Poluradno poročajo, da je zunanje ministrstvo izjavilo: Bodoče izpremembe v Nemčiji gotovo omeje tudi vladarsko oblast, a ne gre za to, če se preosnove izvedejo med ali po vojski. Wilson ne zahteva, naj se Hohenzollerni odstranijo, le s sedanjimi agenti nemškega naroda se noče pogajati.

Razna poročila.

Izgube letal v septembru.

Berlin, 11. oktobra. Veliki glavni stan: Septembra mesca znaša izguba sovražnih zračnih bojni sil na nemških frontah: 22 privezanih balonov in 374 letal, od katerih jih je padlo 167 za našimi črtami, ostali pa onstran sovražnih postojank. Mi smo v boju izgubili 82 letal in 5 privezanih balonov.

Ostra kritika cenzure v nemškem državnem zboru.

Berlin, 11. oktobra. (K. u.) Nemški državni zbor je na svoji seji sprejel proti glasovom obeh socialnodemokratskih strank v tretjem branju začasni proračun, ki ustvarja mesto podkanclerja in novi državni gospodarski urad. V debati so na to govorniki vseh strank izredno ostro grajali cenzuro in sklenili tozadevno ostro resolucijo.

Švicarski vrhovni poveljnik se boji za — Švico.

Bazelj, 11. oktobra. Švicarski vrhovni poveljnik general Walla je izjavil, da je zelo mogoče podaljšanje vojske, ker se jo je tudi Amerika udeležila. Vojska se lahko spomladi iznova v velikem obsegu zadnjič poviša. — Če se to zgodi, bi bila za Švico nevarnost večja, kakor kdaj, da se zaplete v vojsko. Za to se moramo pripravljati.

Švedska ministrska kriza.

Stockholm, 11. oktobra. (K. u.) »Svenska Telegram Byran« poroča: Kralj je poveril sestavo vlade deželnemu glavarju Widenu, predsedniku 2. zbornice. Widen je zmeren liberalce.

Dnevne novice.

Izjava. Podpisana duhovščina ribniške dekanije, zbrana pri pastoralni konferenci v Ribnici dne 25. septembra t. l., se z navdušenjem pridružuje izjavi vseh slovenskih strank za državnopravno deklaracijo jugoslovanskega kluba z dne 30. maja t. l. Z vsem srcem pozdravlja človekoljubno mirovno akcijo Njegove Svetosti papeža Benedikta XV. ter moli zanj in prosi od Vsemogočnega blagoslova Njegovemu velepomembnemu koraku. Z brezprimernim navdušenjem in ginjenostjo pozdravlja odgovor Njegovega Veličanstva preljubljenega presvetlega cesarja Karla I. na noto Njegove Svetosti papeža ter prosi Gospoda vojnih trum,

naj da ljudomilemu vladarju kmalu doživeti izpolnjenje Njegovih srčnih želja, dan blagodejnega svetovnega mira! — V Ribnici, dne 25. septembra 1917. A. Skubic, Karel Škulj, Franc Ks. Pavšič, A. Lavrenčič, J. Ramovš, P. Vladimir, A. Orehek, Jan. Jereb, A. Noč, Jos. Pravhar, I. Omahen, Fr. Lovšin, Fr. Traven, A. Grbec, A. Ramoveš, F. Vrhovec, Anton Znidaršič, Petrič, Krumpetar, Fr. Kovačič.

»Leonovi družbi« je pristopil Ekscelexca minister dr. Ivan vitez Zolger kot ustanovnik z ustanovnico 200 K.

Rekvizicija krompirja na Kranjskem. Deželni glavar dr. Iv. Šusteršič je na Dunaju pri vseh pristojnih mestih z vso ostrostjo protestiral proti pretirani rekviziciji krompirja na Kranjskem. Povdarjal je zlasti, da je dežela Kranjska pridelala komaj toliko, kolikor dežela sama rabi in da se tedaj ne sme iz dežele izvoziti niti en kilogram krompirja, ker je sicer prehrana dežele same resno ogrožena, kajti ravno krompir tvori za velik del prebivalstva glavno in skoro edino hrano. Danes je dobil deželni glavar pismo prehranjevalnega ministra Höferja, v katerem mu sporoča, da je dežela od dobave krompirja za Primorje oproščena. S tem pa zadeva še dolgo ni rešena, ker dežela sploh preko deželnih potreb samih ničesar dati ne more. Zato deželni odbor, odnosno deželni glavar, odločno nadaljuje svojo akcijo tako pri vrhovnem armadnem poveljstvu, kakor pri osrednji vladi.

Deželni glavar dr. Iv. Šusteršič se je s sinočnjim brzovlakom v nujnih, neodložljivih deželnih opravkih odpeljal na Dunaj.

Odlikovanje. Red železne krone 3. vrste je dobil pred sovražnikom padli poročnik 27. črnovoj. pp. Viljem Trtnik. — V drugič je dobil ponovno Najvišje pohvalno priznanje črnovoj. nadporočnik dr. phil. Anton Dolar, pri maršformaciji neke strelske brigade. — Najvišje pohvalno priznanje z meči so dobili: poročnik 2. gor. strel. p. Franc Jurca, pri neki visokogorski stotniji, poročnik 2. gor. strel. p. Ladislav Mlakar, pri črnovoj. bat. št. 152, poročnik 29. pp. Ivan Ambrožič in nadporočnik 204. rez. polj. havb. p. Emil Končar. — Zlat zaslužni križec s krono na traku hrabrosine svetinje je dobil črnovoj. asistentni zdravnik dr. Rudolf Šorli.

Novi grobovi. V Trziću je dne 28. septembra umrl posestnik in gostilničar gosp. Tomaž Polc. — Pri Sv. Ani je umrl gosp. Peter Lončar, c. kr. sodni kancelist v pokoju. Služboval je mnogo let v Kočevju. Pred nekaj leti se je naselil v svoji rojstni vasi, kjer je izvrševal posle občinskega tajnika. — V cvetu mladosti je umrla gosposdična Helena Kramaršek, hčerka c. kr. pismoše in članica dekleške Marijine družbe. Naj počiva v miru! — Umrl je v Begunjah nad Cerknico posestnik in gostilničar Fr. Vidrih, brat pokojnega zagrebškega advokata dr. Vidrica. Pokojni France je bil sicer preprost mož, a vrl narodnjak in imel odprte roke za vse dobrodelne naprave, tudi za cerkvene potrebe. Bodi mu lahka zemlja! — Umrla je dne 10. t. m. v deželni bolnici Franciška Tomažič, posestnica iz Most 39, teta č. g. Ivana Tomažič, kaplana v Cerkljah, stara 62 let. — Istotam in istega dne je umrla Marija Lenče, posestnica iz Savelj 17, v starosti 53 let. Naj počiva v miru! — Umrla je dne 11. t. m. ob četrta na 7. uro zvečer v župnišču v Št. Janžu na Dolenjskem g. Terezija Bajec, sestra vpokojenega župnika gosp. Jakoba Bajca in teta g. župnika Ludovika Bajca. Ravnica je ležala v poslednjih trenutkih svojega ugašajočega življenja v sosednji sobi, kjer je bival dr. Krek, ki jo je še obiskal, a umrl pred njo. Pogreb bo v nedeljo popoldne. Svetila ji večna luč! Preostalim naše iskreno sožalje! — Umrl je v Št. Petru na Sp. Štajerskem veleposestnik in veletržec g. Jožef Černelič star.

Povodom 60-letnice rojstva pesnika Ivo Vojnoviča je v torek, dne 9. t. m., kralj, hrvatsko gledališče v Zagrebu priredilo slavnostno predstavo. Igrali so pesnikovo delo »Etkvinocij«. Po prvem dejanju se je pesnik pokazal na odru. Obslu ga je cvetje. Pesnik je občinstvo nagovoril. Svoj kratki govor je končal z besedami kneza Sörgo iz svoje »Triologije«: »In vrag vas še ni vzel?« ter je pristavil: »Ne, in nas tudi ne bo«.

Nova »Dinastična stranka« na Dunaju je ravnokar izdala svoje glasilo »Die junge Monarchie«. V prvi številki izjavlja »Monarchie«, ki je doslej izhajala kot glasilo društva »Lega Monarchici in Triest« in je s priznanja vrednim uspehom trudila pripravljati tla za boj proti italijanskemu in srbskemu iredentizmu v južnih deželah, stopa s to številko pred javnost kot glasilo »Dinastične stranke, ki hoče organizirati trdno stranko na Tirolskem, Goriškem, v Istri, Dalmaciji, Bosni in Hrvatski z glavnimi oporišči v Tridentu, Gorici, Ljubljani, Reki, Pulju, Sarajevu, Zagrebu, Zadru in Splitu, kakor tudi ustanoviti v vsaki občini in kraju dinastični odsek, brez razlike narodnosti, vere in stanu, da

se z enotnim nastopom kar najuspešnejše varujejo pravice in koristi naše vzvišene dedne habsburške hiše. — Gospodom iz Trsta pač ni treba Slovence učiti dinastičnosti. Program S. L. S. je patrijotičen program vseskozi patrijotičnega slovenskega naroda. Slovenci to povsod v dejanju kažejo.

— Nemški ljudski shod na Dunaju. V nedeljo dne 4. novembra bodo imeli Nemci na Dunaju velik ljudski shod, na katerem bodo neodvisni Nemci vseh struj zavzeli svoje stališče napram prečim nemškonorodnim vprašanjem v Avstriji in glede na svetovni mir.

— Požar. V četrtek, dne 10. t. m. zjutraj ob pol 7. uri je začel goreti pod Jakobom Kadivca, po domače pri Jaku v Repnjah pri Vodicah, kjer so bili nastanjeni nemški vojniki, ki so komaj ušli iz ognja. Hitri pomoči vaščanov in vojakov se je zahvaliti, da ni pogorela tik pod stoječa hiša s hlevom. Dobro je bilo, da je bilo mirno vreme in da se je nateklo v vodnjak nekoliko vode po zadnjem dežju. Kako je ogenj nastal, se ne da dognati. Najbrže vsled neopredelnosti. Škode je nad 2000 K. Zavarovan je le za 100 K.

Zadnji konfiniranci iz Dalmacije so sedaj oproščeni in se vrnejo sedaj v domovino.

— Odlikovani so bili pri 2. gorskem strelskem pešpolku: s srebrno hrabrostno svetinjo 1. vrste: četovodji Suhadolc Fran, Dobrova, in Novšak Josip; srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste so dobili: deseterik Znidaršič Franc, št. Jernej; poddeseterik Novič Benjamin, Pene Josip, Rus Josip in Kunc Fran; strelci: Janko Kokalj, Ihan, Kuk Andrej, Kanal, Knez Andrej, Gorica, Guc Mihael, Galicija, Skočin Josip, Jakič Ludovik, Meršol Fran.

Cene živine na Dunaju. Dne 1. oktobra so bili na dunajskem semnju voli po 4 krone 20 vin., drobnice po 3 krone do 3 krone 50 vin. V Budimpešti za pitane vole do 5 kron brez odbitka.

Iz redarstvene službe. Dosedanji voditelj redarstvenega oddelka okrajnega glavarstva v Pulju dr. Josip Mlekuš je premeščen v Trst, a vodstvo v Pulju je poverjeno redarstvenemu komisarju dr. Maksu Platterju.

Prešiči za Reko. Reški aprovizijski urad je sklenil z ravnateljstvom veleposelstva Mezőhegyes pogodbo za dobavo 2800 ozir. če bo mogoče 4200 prašičev po določenih najvišjih cenah.

Število in vrednost poslopij na Reki. Na Reki uvedejo nove pristojbine od poslopij, ki jih porabijo za vzdrževanje gasilstva. V to svrhu so popisali vsa poslopja in dognali, da je v reški občini 2996 hiš, ki so vredne po predvojni ceni brez zemljišč 116.361.071 K; 1200 hiš je obteženih s hipotekami.

Odvetniški tarif so zvišali na Ogrskem za 100 do 150 odstotkov.

Roparski umor. 19letna železniška praktikanta Fran Teschner in Dimotrij Krenicean sta umorila trgovko Marijo Hosu v Osijeku in ji oropala 12.000 K. Zločin se je izvršil v stanovanju umorjenke že 23. septembra, a odkrili so ga šele te dni. Oba morila so zaprli in sta zločin priznala.

Izgubila se je 30letna dekle Marija Puncih, iz Repenj Jožkova. Šla je v ponedeljek, dne 8. t. m., v Ljubljano k svojim sorodnikom. Od tam se je ob pol 2. uri popoldne poslovila in zdrava in vesela odpravila proti domu. Domov pa je ni bilo do srede zjutraj. Kdar kaj ve o njej, naj to naznani žalostni njeni materi v Repnjah.

Prijeti tatovi. Na Reki so prijeli več oseb, ki so sodelovale pri veliki tatvini popra. Eden tatov je ob aretaciji izjavil, da je bil pri prodaji ukradenega blaga ogoljufan, kajti dočim so listi pisali, da je cena popra 150 K kg, je on prijel le 50 K za kg. Tatove in kupce so zaprli, pričakujejo pa še senzacijne aretacije.

Primorske novice.

Novi predsednik Posredovalnice za goriške begunce v Ljubljani. V seji, ki se je vršila povodom smrti preč. g. dr. Jan. Ev. Kreka, v prostorih Posredovalnice za goriške begunce dne 11. oktobra, je bil izvoljen za predsednika prejšnji podpredsednik g. prof. Ivan Berbuč, za podpredsednika pa preč. g. dr. Alojz Fogar. V odbor je bil sprejet preč. g. Evgen Legat, ravnatelj »Zadružne Zveze«.

Poroka. Poročil se je v Ajdovščini voj. sodni praktikant Ivan Forčesin z gđ. Dorro Posega iz Gorice. Iskreno čestitamo!

Umrli je 9. t. m. v deželni bolnišnici Jožef Vogrič, 45 let stari trgovec s sadjem iz Stritarjeve ulice št. 7, rojen v št. Ferjanu na Goriškem.

Umrli je v Radgoni stražmojster Anton Milačič iz Pulja.

Ivan Sivec, doma iz Dreznice pri Kobaridu št. 23 se nahaja v ruskem ujetništvu. Njegov naslov se izve pri Antoniji Gruden na Dunaju — Wien III. Stammgasse 6/13.

Umrli je z umobolnici v Kromerizu Franciška Novak iz Štjaka na Krasu.

Ljubljanske novice.

Ij Dr. Krek na prviškem odru. Med svečami pa spava mož — Krek in krog zelenje. — Nepregledne množice ljudstva romajo k njegovi krsti in se prihajajo poslavljati od velikega sinu naroda. Solze v očeh — bridkost v srcu — Trenutki, ko nam je smrt vzela največjega moža, ne bodo pozabljeni nikoli.

Ij Rodbinska sv. maša zadušnica za pokojni dr. Krekom bo v ponedeljek, dne 15. oktobra 1917, ob 7. uri zjutraj v župni cerkvi sv. Petra.

Ij Z ozirom na oklic županov povodom pogreba dr. Jan. Ev. Kreka omenjamo še enkrat, da se pogreb pomika po naslednjih ulicah: Iz knezoškofijske palače v stolnico, iz stolnice na Mestni trg — Stritarjeva ulica — Marijin trg — Miklošičeva cesta — Sodna ulica — Komenskeva cesta — Radeckega cesta — Trg Tabor — Vrhovčeva ulica — Ahačjeva cesta — Martinova cesta — Med hmeljniki na pokopališče.

Ij Počastilje spomin narodnega prvoboritelja dr. Kreka. Iz slehernega slovenskega doma naj plapolajo v spomin velikega narodnega prvoboritelja dr. Kreka žalne zastave. Razobesite slovenske trobojnice ovite s črnim žalnim trakom in črne žalne zastave.

Ij Namesto venca na krsto dr. Jan. Ev. Kreka je izročil deželni glavar dr. Iv. Šusteršič našemu uredništvu 100 K za goriške begunce.

Ij Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani, vabi vse begunce in drugo občinstvo k sv. maši v stolno cerkev, povodom smrti g. predsednika dr. Jan. Ev. Kreka, v torek, dne 16. oktobra, t. m., ob 8. uri zjutraj.

Ij »Glasbena Matica« zapoje pri dr. Krekovem pogrebu sledeče žalostinke: »Usliši nas Gospode«, »Beati mortui« (v cerkvi), »Vigred se povrne« in »Blagor mu«. Vabimo pa tudi druge pevce, ki imajo omenjene skladbe naštudirane, naj sodelujejo in se udeležijo današnje skupne pevke vaje ob 8. uri zvečer v »Glasbeni Matici« (pevska dvorana). Dolžnost vsakega pevca je, da počasti na ta način spomin odličnega blagopokojnika, velikega Slovence in Slovana.

+ Doprsni kipi dr. Kreka. Akademski kipar Lojze Dolinar izvrši po mrtvaški maski umetniške doprsne kipe pokojnega dr. Kreka. Kipi bodo v različnih velikostih občinstvu v kratkem času na razpolago.

Ij Žalni spomin dr. Kreku. V izložbi Katoliške Bukvarne je izstavljena zadnja slika dr. Kreka, posneta po letošnji fotografiji v železniški legitimaciji. Istotako bo razstavljena dr. Krekova slika v izložbi Katoliške tiskarne in nekaterih drugih prostorih.

Ij Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov in katoliško mladeniško društvo se udeležita pogreba dr. J. Ev. Kreka s svojima društvenima zastavama. Društveniki se zberejo v soboto ob pol 3. uri v Rokodelskem domu.

Odborniki posredovalnice za goriške begunce in vsi Primorci se vabijo, da se zberejo k pogrebu pokojnega g. predsednika dr. Jan. Ev. Kreka, jutri, v soboto, ob tričetrt na 3. uro popoldne na Marijinem trgu pred franciškansko cerkvijo. Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani.

Ij Namesto venca na krsto nepozabnega dr. Janeza Ev. Kreka je darovala neimenovana gospodična za Vincencijeve sirote »Dobrodelnost« 50 K. V imenu sirot: najsrčnejši Bog plačaj!

Ij Mesto venca na prerani grob velikega dobrotnika revežev darujeta za njegove ljubljence uboge goriške begunce Terzina dr. Jenkova in dr. Eleonora Jenko-Groyerjeva 50 K s pristavkom: Venec si je spletel sam, a venčalo ga bo odprto mu nebo.

Ij Smrt za domovino. Glasom došlega obvestila pristojnega kora je padel 30. septembra t. l. na jugozapadni fronti finančni uradnik in rezervni poročnik Osvald Žizkovsky, sin c. in kr. voj. teh. višjega oficila Frana Žizkovsky. Mlajši sin oziroma brat je padel že lani junaške smrti za domovino. Njegovi predstojniki in tovariši žalujejo za njim kot za enim izmed najhrabrejših. Njegovo ime bo v zgodovini polka večno živelo!

Ij Mesto venca na krsto svoje hčerke Katarine, učenke 5.b razreda mestne slovenske dekliške osemrazrednice, je daroval g. Alojzij Novak 20 kron za revne učenke omenjene šole, za kar se mu vodstvo najtopleje zahvaljuje.

Ij Aprovizačnemu zakladu za prehrano ubožnih slojev je podaril neimenovan dobrotnik ponovno K 500 in drug neimenovan dobrotnik tudi ponovno K 100.

Ij Za dnevna zavetišča za ubogo šolsko mladino je podaril gosp. Fran Drobe-nig, veletržec v Ljubljani, ob obletnici smrti njegove blagopokojne gospe soproge 200 kron.

Ij Umetniška razstava. Povodom pogreba preč. gospoda dr. J. E. Kreka ostane razstava v soboto popoldne zaprta.

Ij Uradne ure poštnega in brzojavnega urada v Ljubljani. Od 15. oktobra t. l. do 31. marca 1918 bo imel poštni in brzojavni urad Ljubljana 1 (glavni poštni urad) ob delavnikih sledeče uradne ure za stranke in sicer: a) za predajanje in izplačevanje poštinih nakaznic, za poštino-hranilnični promet in za prodajanje poštinih vrednotnic od 9. ure dopoldne do 12. ure popoldne in od 3. ure popoldne do 6. ure zvečer; b) za predajanje pisemske pošte od 8. ure zjutraj do 12. ure popoldne in od 3. ure popoldne do 7. ure zvečer; c) za oddajanje pisemske pošte od 8. ure zjutraj do 7. ure zvečer; d) za predajanje vozne pošte od 9. ure dopoldne do 12. ure popoldne in od 3. ure popoldne do 6. ure zvečer; e) za oddajanje vozne pošte od 8. ure zjutraj do 12. ure popoldne in od 3. ure popoldne do 6. ure zvečer; f) za brzojavni promet od 7. ure zjutraj do 8. ure zvečer. Ponoči se bodo sprejemale brzojavke na dosedanji način. Dostavljanje zavrtkov in denarnih pošilk ostane omejeno na dopoldanske ure. Za isto dobo bodo imele mestne poštne podružnice Ljubljana 3 (Cesarja Jožefa trg), Ljubljana 4 (Stari trg) in Ljubljana 5 (Vodmat) uradne ure za stranke ob delavnikih za vse službene panoge nepretrgoma od 8. ure zjutraj do 2. ure popoldne. Ob nedeljah in praznikih ostanejo dosedanje uradne ure za stranke pri poštinih uradih Ljubljana 1, 3, 4 in 5 nespremenjene. Uradne ure za promet s strankami na poštinih in brzojavnih uradih Ljubljana 2 (južni kolodvor) in Ljubljana 7 (Spodnja Šiška) se pa niti ob delavnikih, niti ob nedeljah in praznikih ne spremenijo.

Ij Deželna zadruga brivcev v Ljubljani poroča, da se bodo brivnice z ozirom na vtesnitev razsvetljave počenši s 15. oktobrom zapirale zvečer ob 7. uri. V soboto in pred praznikom pa zadnji čas ob 8. uri. Opoldanski odmor traja vsak dan eno uro, to je od pol 1. do pol 2. Gospode naročnike se prosi, da si striženje las priskrbe pri dnevni svetlobi.

Ij Oddaja kislega zelja. Mestna aprovizacija ljubljanska bo oddajala v soboto, dne 13. oktobra 1917 v cerkvi sv. Jožefa zelje na rumene izkaznice C štev. 601 do 1200. Določen je ta-le red: od 8. do 9. št. 601 do 800, od 9. do 10. št. 801 do 1000, od 10. do 11. št. 1001 do 1200. Vsaka oseba dobi 1 kg. Kilogram stane 80 vin.

Ij Oddaja krompirja za I. okraj. Mestna aprovizacija ljubljanska bo oddajala v ponedeljek, dne 15. oktobra in v torek, dne 16. oktobra, iz svojega skladišča na Dunajski cesti strankam prvega okraja krompir. Določen je ta-le red: v ponedeljek, dne 15. oktobra, dopoldne od 8. do 9. št. 1 do 110, od 9. do 10. št. 111 do 220, od 10. do 11. št. 221 do 330, popoldne od 2. do 3. št. 331 do 440, od 3. do 4. št. 441 do 550, od 4. do 5. št. 551 do 660. V torek, dne 16. oktobra dopoldne od 8. do 9. št. 661 do 770, od 9. do 10. št. 771 do 880, od 10. do 11. št. 881 do konca. Vsaka oseba dobi 10 kg. Kilogram stane 30 vinarjev. Držite se reda!

Ij Špeh za V. okraj št. 500 do konca. Mestna aprovizacija bo oddajala v ponedeljek, dne 15. t. m., dopoldne na Poljanski cesti št. 15 prebivalcem petega okraja na nova nakazila za mast št. 501 do konca špeh. Od 8. do 9. dopoldne pridejo na vrsto št. 501 do 700, od 9. do 10. št. 701 do 900, od 10. do 11. št. 901 do 1100, od 11. dalje št. 1101 do konca. Vsaka oseba dobi 1 četrt kilograma. Kilogram stane 8 K 80 vin. Prinesite s sebo tudi mesečno maščobno izkaznico.

Ij Oddaja mesa na rdeče izkaznice. Mestna aprovizacija bo oddajala v soboto dopoldne dne 13. t. m. v cerkvi sv. Jožefa meso na rdeče izkaznice, določen je ta-le red: od pol 9. do 9. ure št. 1—200, od 9. do pol 10. ure št. 201—400, od pol 10. do 10. ure št. 401—600, od 10. do pol enajste ure št. 601—800, od pol 11. do 11. ure št. 801 do konca. Ena oseba dobi četrt kg, dve osebi pol kg, 3 do 4 osebe tričetrt kg, 5 do 6 oseb 1 kg, 7 do 8 oseb 1 in četrt kg, več oseb 1 in pol kg. Kg stane 2 K.

Ij Meso na rdeče in rumene izkaznice A. Mestna aprovizacija bo delila v soboto dopoldne dne 13. t. m. v cerkvi sv. Jožefa meso na rdeče in rumene izkaznice A. Določen je tale red: Od 11. do pol 12. ure vse rdeče izkaznice A, od pol 12. do 12. ure rumene izkaznice A.

Ij Izgubila se je včeraj zvečer pred kolodvorom v Šiški moja lovška psica »Dina«, svetlosive barve, weimarske pasme. — Odda naj se proti visoki nagradi! — Dr. Hubert Souvan, Kongresni trg 15.

Ruska ofenziva v Perziji.

Carigrad, 11. oktobra. (K. u.) Uradno: Rusi so napadli 8. oktobra zjutraj s tremi bataljoni in z enim konjeniškim polkom in topništvom naše čete v Perziji. Borba se razvija v našo korist dalje. Naše čete, ki stoje severno od Rewanduzja, je tudi napadel ruski oddelek. Sovražnika smo s krvavimi izgubami zanj odbili. Na ostalih bojnih črtah se ni nič posebnega zgodilo.

Razne novice.

— Prvo vojašnico za letalce v Avstriji so 11. t. m. v cesarjevi navzočnosti slovensko otvorili v Dunajskem Novem mestu.

— Kongresa zdravnikov v Badnu se je ob otvoritvi udeležil cesar Karel.

— Zgodna zima. Češki listi poročajo, da je po nekaterih krajih na severnem Češkem že zadnje dni snežilo. Tudi na Zg. Štajerskem imajo že pobeljene doline.

Uganke v naravi. Kolikor so dognala dosedanja opazovanja, sprejema zemlja na splošno iz zraka več pozitivne nego negativne elektrike, dočim je pa vendar trajno nasičena negativno. To pa nasprotuje temeljnemu zakonu o vzdrževanju elektrike. Potemtakem mora neke v električnem gospodinjstvu zemlje tičati napaka, katero hočejo razjasniti z zračnoelektričnimi raziskavanji, s katerimi se posebno vneto peča tajni svetnik Wiechert, ravnatelj geofizičnega zavoda v Göttingah.

Smrt na odru. V Budimpešti so dne 8. t. m. predstavljali neko igro pesnika Tompe. Glavno vloglo je igral igralec Elias, ki je v smrtnem prizoru res umrl. Sodijo, da je Elias, ki je bil čez dan zaposlen v vojaški pisarni kot vojak, podlegel naporom.

Pred torpedi varna ladja. Ameriški iznajditelj Hutson Maxim trdi, da je končno rešil nalogo, da napravi pred torpedi varno ladjo. Ta iznajdba ima baje prednost, da ni treba graditi novih ladij, marveč da se varnostna naprava lahko pritrui na stare ladje.

Ognjegaske. Iz Vratislave poročajo: Pri tukajšnji mestni požarni brigadi so zaenkrat nastavili osem žensk, ki so uniformirane podobno kot železničarke.

Nauk o orožju. »Oče, kakšen je pa razloček med puško in strojno puško?« — »To ti lahko čisto natančno pojasnim: — je ravno tako, kakor če govorim jaz ali mati.«

Gospodarske beležke.

Sukanec za čipkarice ima Zavod za pospeševanje obrti že pripravljen za razpošiljanje. Treba je pa počakati, da bo zopet odprti poštni promet. Priglasenke, katerim sukanca ne bo mogoče dati, bodo dobile odklonilno obvestilo, druge naj pa iz navedenega vzroka počakajo. Za čas vojske ne bo nobenega sukanca za čipkanje več dobili, ker se ves material rabi za vojaške namene.

Ljubezni Mažari. Z Dunaja se poroča: Ogrska vlada je prepovedala prevoz sliv iz Bosne skozi Ogrsko v Avstrijo. Taki so pač naši »bratje« onstran Litve.

Zasebni uradniki na Ogrskem so zapričeli akcijo, da se vsled vojske nastali bedi s pritiskom od strani države po možnosti odpomore.

Plinarno zapro tudi v Gradcu, ako v kratkem ne dobe premoga.

Zakaj ni sukanca (niti). Pri nekaterih galiskih trgovcih v Mor. Ostravi so kupili v začetku vojske brezvestni spekulante velikanske zaloge sukanca. Sukanec se je tako dolgo pritajeval po skrivnih skladiščih, da so nastopile današnje, silno pretirane cene, namreč cevka (vretenc) 18 K. Polagoma prihaja sukanec v promet, ali njegove cene so majhnim ljudem in realnim obrtnikom nedosežne. Ostravskim varnostnim uradom niso usle te spekulacije in so začeli po njih virih poizvedovati. Vsepreiskavanje je bil nepričakovan. V nekaj dneh se je posrečilo policijskemu komisarju v Mor. Ostravi odkriti skladišče sukanca, v katerem je bilo 5000 vretenc. Sukanec je bil zaplenjen. Pri tem se je prišlo na sled večji spekulacijski družbi in je bilo najdeno na poti iz Perova do Krakova v Buhominu pol vagona vretenc in pozneje še veliko skladišče sukanca v Tešinu. V afero je zapletenih tudi nekaj vojaških oseb. Preiskava se še vrši. — Vse to pa je delo sleparske židovske drhali v Galiciji.

Prisilno pobiranje divjega kostanja in želoda uveljavlja vladna naredba. Želod se lahko tudi popase. Deželna mesta za krmila imajo določiti, koliko kostanja in želoda sme kdo ohraniti za lastno gospodarstvo, ostalo mora prodati deželnemu mestu za krmila, ki bo prevzemala kostanj po 30 K, želod pa po 70 K meterski stot.

Za krompir — življenje. »Nar. Politika« poroča: Dne 2. t. m. je izoraval kmet na polju blizu Plzna krompir. In nabralo se je h krompirjevi njivi mnogo ljudi iz okolice in so čakali, da bi »paberkovali«. Kmet ni dovolil, a ker ni nič pomagalo, je šel po vojaško pomoč. Na njivo sta prikorakala dva vojaka. Kmalu je prišlo do prepira med njima in množico. V tem je rabil starejši vojak puško ter ustrelil v srce 33 let starega delavca V. Mahovca, očeta štirih otrok. To je do skrajnosti razburilo ljudi. Začel se je pretep in pokalo je iz revolverjev. Ranjena je bila neka žena in eno dete. Starejši vojak je zbežal, ali mlajšega je razkačena množica silno pretepla in težko poškodovala.

Buča težka 47 kilogramov. G. Mihael Omanič star, v Višnji Gori je odrgal na svojem vrtu navadno zeleno bučo, katera tehtala 47 kilogramov. Kdor jo hoče videti, naj si jo pride ogledat. Takih buč se pač malo pridelava, posebno ne v letošnji suši.

— **Gledališka oblačila iz papirja.** Koncem tega meseca bodo na nekem dunajskem gledališču nastopile igralke v papirnatih oblačilih. Papir je samo enobarven, vendar pa se lahko poljubno okraši. Pravijo, da je zelo trpežen in vpošljiv, le vlažnosti ne prenese. Pozneje bodo napravili tudi za igralce obleke iz papirja.

Najvišje cene za konjsko meso. Za Gornje- in Nižje-Avstrijsko so določene za konjsko meso sledeče najvišje cene: 1 kilogram prednji del brez privage 4 K 50 vin., zadnji del s privago 5 K 60 vin. kilogram, konjsko meso za pečenko brez kosti 6 K 50 vin., klobase od 4 K 50 vin. do 5 K in konjska mast 7 K kilogram. Določitev najvišjih cen za konjsko meso na Gornje- in Nižje-Avstrijskem je bila vsled tega potrebna, ker je v zadnjem času stal kilogram konjskega mesa že 8 do 9 kron.

Madomestiki za čaj. Dober čaj dajo mladi listi rdečih jagod, ki jih je treba sušiti v senci na zraku. Tudi iz robidnega listja, ki se natrga pred jesensko slano in posuši v senci na zraku, se skuha dober čaj, le da je treba to listje pred porabo hitro popariti in šele nato deti v krop, ki je pripravljen za čaj.

Kdo draži? Piše se nam: Ali je res kmet kriv vse draginje? Po mestih se govori tako. Kaj pa na deželi? Poročamo le en zgled: Zvedeli smo iz kmečkih ust, da je trgovina Domicelova v Zagorju pri št. Petru kupovala od kmeta jabolka po 80 vin. kg., prodajala pa vojakom ista jabolka po 3 K kg. Ali kmet draži?

Pismo iz ruskega ujetništva.

Anton Franko, iz Bukovega vrha na Goriškem, sedaj vojni ujetnik na Ruskem, nam piše: Oglašam se iz vojne plena na Ruskem in vam naznam o našem stanju. Za nas Avstrijce tukaj v donskem okraju ni posebno slaba. Kruha dosti, kolikor ga hočemo, tako tudi te drobne kaše. Za tiste, ki so v kasarni, ne morem pisati, za tiste, ki so na kmetih, vem. Blaga je tukaj dosti, ko bi ga znali rabiti. Samo snažnosti ni nobene, ne na obleki, ne na hrani. Ljudstvo je v obnašanju in v govorjenju za veliko let nazaj, kar ni čudno, ker so začeli šele sedaj ustanavljati šole. Spominjam se, kako sem doma večkrat slišal pritožbe radi ustanavljanja ljudskih šol oziroma radi dotičnih stroškov. Takim ljudem bi želeli, da bi prišli semkaj in se prepričali, koliko so za ljudski blagor in za napredek vredne šole. Pa to le mimogrede.

Tukaj nas je več Avstrijcev v bližini in radi prihajamo skupaj. Slovenca sva dva: jaz in Rudolf Ferluga iz Trsta, Barkovlje-Greta. Od cerkve smo oddaljeni po 40 kilometrov in več. Kar nas je tukaj na kmetih, smo popolnoma svobodni.

Tukajšnje ljudstvo se peča z živinorejo in pridelovanjem žita. Svet je sama ravnina brez hribov in kamna. Naš gospod ima okoli 4000 ovac in 300 glav goveje živine. Delo imamo na polju in okoli živine. Na polju se dela vse s stroji: kosi, grabi, žanje, mlati, seje. Plača je pač majhna, 10 kopejk na dan, a škatljica vžgalic stane 7 kopejk, zavoj tobaka 30 kopejk, preje 6 kopejk. Upanje imamo, da bo našega ujetništva kmalu konec, a gotovega ne vemo nič. Bog daj skoro mir!

Srčen pozdrav očetu, ženi, sinu in preč gospodu župniku, kakor tudi vsem znancem in prijateljem. Moj naslov: Voj. plen. Anton Franko, donska oblast, stancija Vorlouska, pri Stepanu Fedoroviču Bezuglavu.

Pogrešane družine s Primorskega.

Iščejo se: Terezija Ipavec, Svibnik 8, pošta Črnomelj, Dol., išče svojega moža Franca Ipavca, ki je bil v rez. bolnišnici 3, II. odd., v Ljubljani. — Kdo ve, kje se nahaja Matevž Fortunat iz Ročinja, službojoč pri c. kr. Lir. Reg. 4, Baon 22, in Mihael Gerbič iz Ročinja po domače Butara in Anton Drešček, po domače Avški iz Ročinja, Franc Perše po domače Grebenjakov iz Ročinja. Naj se oglasa pri Ed. Mezmaršiču v Metliki na Dolenjskem, da se jim dostavi pisma iz Italije od njihovih družin poslani. — Marija Jovšek iz Banjšic, vas Ravne št. 33, zadnji čas bivajoča z družino v Žireh, išče svojo hčer Pavlo Jovšek. Kdor bi vedel za njo, naj mi naznani pod naslovom: Marija Jovšek, sedaj v Metliki št. 128, Belakrajina. — Avgust Gorjan, k. u. k. I. R. 97, II. Ers. p. Ljutomer, Štaj., išče svojo ženo An-

tnijo Gorjan z dvema fantoma v starosti 9 do 6 let. — Marija Piriš, doma iz Loma št. 82, občina Kal, išče svojega moža Stefana Piriš, ki je sedaj pri vojaki. Zadnji njegov naslov je bil: št. Piriš, k. k. Geb. Schütz. R. 2, pošta Gamlitz, Štaj. Odkar smo morali bežati, nisem dobila o njem nobenega glasu. Če bi kdo kaj vedel, naj mi sporoči: Marija Piriš, vas Krtina 39, pošta Dob pri Ljubljani. — Išče se družina Brezavšček, cerkvenika iz Kala št. 117, pri Kanalu. Za poročilo prosi: Ivan Brezavšček, Assan. Kol. 2. — Franc Wruss, c. kr. preglednik finančne straže, sedaj dodeljen: k. u. k. Kriegsgefangenen-Quarantainestation, Ljubljana, išče svojo družino (ženo Rozalijo s štirimi otroki), ki je do pred kratkim stanovala v Kranju 8 pri gosp. Mat. Černe kot begunka s tolminskega.

Iščejo se: Fr. Valenčič, k. u. k. Inf. R. 27., 10. Feldk., I. Zug, želi zvedeti naslov Andreja Vidmar, kuhinjski-Bizjaki, in Ivana Sever, ki je bil pri vojaki v Rottenmannu. — Kan. Anton Pučič, k. u. k. Milpfl. Blindeninstitut, Brno, Morava, išče svojega brata Mateja Pučič, ki je služil pri 97. pešpolku, 16. Feldk., pred štirimi meseci je bil na ruskem bojišču. — Inf. Anton Juričič, k. u. k. Milpfl. Blindeninstitut, Brno, Morava, išče svojega brata Mateja Juričič, ki je služil pri 28. pešp., 4. Feldk., pred tremi meseci je bil na soškem bojišču. — Tomaž Šuligoj iz Kala št. 95., sedaj v Korenem št. 19 pri Krašnji p. Lukovica, Kranjsko, išče svojo ženo Marijano in sina Andreja. — Iščem Antona in Jožefa Baskar, doma iz Bat št. 4. Pozneje sta prišla v Ajdovščino, od tam pa sta odšla neznano kam. Pojasnila prosi Peter Humar, Trst, Cherbola sup. 281. — Ana Skočir, bivša kuharica v Batah, sedaj v Jagerščah št. 120, p. Cerklno, Goriško, bi rada vedela, kje se nahaja gosp. učitelj Bitežnik, ki je služil zadnji čas na Lokvah pri Čepovanu in kje se nahaja gospod Winkler, gostilničar na Lokvah pri Čepovanu. — Albert Rožič, k. u. k. F. K. R., št. 1., baterija št. 6, poizveduje po starših Jožetu in Franciški Rožič, kakor tudi po bratih Mihaelu in Alojziju Rožič, doma v Brestju št. 33, občina Kojško. Kdor kaj ve o njih, naj poroča na zgoraj navedeni naslov. — C. kr. okrajna sodnija v Komnu, sedaj v Sežani, išče Elizabeto vdovo Perič iz Sel št. 55, vdova po pokojnem Andreju, ki se je podala iz taborišča v Bruku nekam na Češko. Ista sodnija išče nadalje naslov Antona Adamiča iz Škrbine št. 83. Kdor bi kaj vedel o zgoraj navedenih osebah, naj blagovoli poročati na Posredovalnico za goriške begunce v Ljubljani, Dunajska cesta, 38-I. — Inf. Bavdaž Stanislav, Lagerhospital B. št. 2, Lebring, Štajersko, išče svoje starše iz Loma št. 19. — Kdor ve, kje se nahaja Valentin Leban, zidarski mojster iz Grgarja pri Gorici, je naprošen naznaniti na naslov: Leban Avgust, Saper Halbkomp., 7-3. — Mavrič Anton, topničar pri c. kr. trdnjanskem topničarskem polku, št. 4, I. poljska kompanija, vojna pošta Pola, išče Antona in Marijo Mervič, doma iz Dol. Vrtojbe št. 10. Kdor bi kaj vedel o njih, naj blagovoli poročati na zgoraj naznanjeni naslov. — Gosp. Josip Kohar, Trst, ul. Belpoggio, št. 5, išče Mihaela Mavriča, ki je služil pri k. k. Landsturm-Inf.-Reg. št. 27, 5. poljska komp. Pogreša se od 9. avgusta 1917. Doma je bil iz Kromberga št. 182. Njegovi starši se nahajajo že od začetka vojne v Italijo v Italiji, Capria di Orba, provincia di Alessandria, Comitato di Novi Ligure, Piemonte, Italia. Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani, Dunajska cesta 38, I.

Malič Štefan iz Mirna pri Gorici, bivši vojak črnovoj. bat. št. 155, 1. stot. sedaj v Zdenski vasi v Dobropoljah, išče svojo ženo Ivano Malič in hčerko Štefanijo, ki je imela do 4. avgusta 1916 v Gorici via Rabattašt. 19 prodajalno. Kdor ve kaj o moji ženi in hčeri, ali sta ostali v Gorici ali sta kje med begunci, ga prosim, da mi sporoči na naslov: Malič Štefan, Zdenska vas št. 8 v Dobropoljah.

Vojaški pozdrav.

Pozdrave pošiljajo: Podlovec Joško Zorko, inf. Šuc Dragotin, topničar Karel Mirt, inf. Gregor Miklavc, Obid Emil, Jerina Valentin, Drašler Anton, Hvala Fr., Babič Joško. — Susteršič Alojz. — Franc Lomovšek, Dole pri Litiji; Franc Starec, Sodražica; Jožef Kranjc, Koroško; Franc Kranjc, Notranjsko; Franc Meserko. — Desetnik Anton Baučer. — Narednik Mihael Knofelc, Postojna; četovodja Val. Jug, Zagreb; desetnik Janko Kolenc, Mirna; desetnik Franc Urh, Kamnik; poddesetnik Franc Krašna. — Narednika Kraševac Ivan, Hribarjevo, Lampe Rihard, Trst; desetniki Petrič Anton, Planina; Beč Bartolo, Wekjet Ivan, Trst; Matelič Andrej, Istra; poddesetniki Princ Bartolo, Piran; Kornel Alojz, Čok Ivan, peči Prodan Alojz, Ivičič Jurij, Klarič Rudolf, Istra; Marc Alojz, Planina; Stegovec Rudolf, Erzel. — Predmojster Jožef Grk-

man, Tunjice; topničarji Jože Škerbinc, Kamnik; Juri Sitar, Godič; Franc Juhant, Komenda; Ivan Iskra, Kamnik; Franc Uršič, Stranje. — Strelci: Janko Kokalj iz Ihana, Anton Starin, Ihan; Glosta Ivan, Slinovca pri Kostanjevici; Rak Jožko, št. Peter; Vidregar Ivan, Moravče; Pirc Iv., Ihan; desetniki Prašnikar Franc, Moravče; Sirk Matija, Dravljje; Znidaršič Fr., št. Jernej; poddesetnik Breskvar Franc, Ljubljana. — Alojzij Prinčič iz Sojane; Mučič Justin, Medana; Figar Ivan, št. Martin.

V poasnilo vsem bivšim društvenikom Bovške mlekarke zadrage, kateri me pismeno pozivljajo, naj jim pošljem denar za mleko, in ostalim — omenim, da ne hranim niti v narja društvenega denarja pri sebi. Kap' tal 6000 K je naložen v Bovški posojilnici, sedaj delujoči v Ljubljani, Dunajska cesta. Gosp. Adolf Ant. Mlekuz, trgovec iz Bove, dolguje društvu čez 2000 K za nakupljeni sir. Blago, kar se ga ni prodalo, to je sir in skuta, je ostalo v mlekarstvu posloju in sicer 13 m stotov sira po 2 K kg znes 2600 K, 5 m stotov skute po 1 K znes 500 K, skupni znesek 3100 K. Ključ od mlekarkega posloja sem pri odhodu od doma izročil g. načelniku orožnikov v Bovu. Sedaj je dosti pojasnjeno, kje se denar nahaja. Vsega zadržanega kapitala je torej 11.100 K. Ob vrnitvi v domovino se poravnava z vsemi, kateri se niso prejeli plačila za mleko. Da sem pa jaz oddal ves zadržani denar, so bili navzoči pri zadnji računski seji sledeči odborniki: Josip Komac, Franc Mišic, Franc Kenda, Josip Sulin, Miha Ivančič, Franc Huber, Matija Sorč. — Bivši denarničar Bovške mlekarke zadrage Anton Suler, sedaj oskrbnik na grajski in Impolca, pošta Radna pri Sevnici, Dolenjsko.

Brinje

črno, za kuhanje brinjevca, izborne kakovosti, ima v večji množini naprodaj Abel Grobbo, trgovec, Reč-Nugla, Istra.

Kdor je želi kupiti, naj se izvoli javiti tekom 15 dni ter navede količino in ceno. Vzorci so na razpolago.

Pisarniško delo

s strojem ali z roko se sprejme ra dom, Več v upravnistvu „Slovenca“, pod št. 2604.

Kupi se vsaka, tudi najmanjša množina dobro posušenih

olupkov kruhek in jabolk vsako posebej, po 2 K in dobro posušene **prelenine kruhek in jabolk** po 80 vin. kg. Ponudbe in pošiljatev se prosil na tvrdko Franc Kos v Ljubljani.

Kuharica in dekla

z dežele se takoj sprejmeta k boljši hiši blizu Ljubljane. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravnistvo pod št. 2533.

Gospodična

zmožna slovenske in nemške stonografije, si želi primerne službe.

Naslov se izve pri upravi lista pod 2603.

Zaboje in košare

v vseh množinah in velikostih kupi eksportna veletrgovina s sadjem Ivan Razhoršek, v Smartnem pri Litiji (Kranjsko). 2586

Usnjarskega pomočnika

takoj sprejemem proti dobri plači in hrani. Sprejemem tudi takoj usnjarskega vajenca. Oskrba v hiši. Avgust Trpinc, usnjar v Kamniku.

Občinski odbor občine Brezovica pri Ljubljani javlja pretužno vest, da je dolgoletni, neumorno delavni župan, gospod

Ivan Marinko

član okr. cestnega odbora, cerkveni ključar, posestnik, predsednik živinorejske in mlekarke zadrage, posojilnice in hranilnice, zaupnik dež. mesta za krmila in dež. vnovčevalnice itd.

danes ob 4. uri zjutraj po kratki mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti, v 47. letu starosti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika se vrši v soboto dne 13. oktobra dopoldne s sv. mašo na tukajšnje pokopališče pri Sv. Duhu.

Svete maše zadušnice se bodo brale v Vnanjih goricah in na Brezovici.

Blagega pokojnika ohrani brezoviška občina v najblažjem, trajnem spominu.

Brezovica, dne 11. oktobra 1917.

Fran Stupica, trgovec v Ljubljani, javlja v imenu svojih bratov in sester ter vseh sorodnikov pretužno vest, da je umrla njihova ljubljena mati - vdova, gospa

Marija Stupica, roj. Videmšek

Izdihnula je svojo blago, ljubečo dušo v četrtek dne 11. oktobra ob 1/4 na 6 zvečer, v 73. letu svojega življenja, previdena s Svetotajstvi in vsa vdana v voljo Najvišjega.

Predrago truplo se prepelje dne 14. t. m. ob 9. uri na pokopališče v Dob, kjer se položi v rodbinsko rakev.

Pokoj njeni duši!

Vir Ljubljana, 11. oktobra 1917.

Modrost božja je sklenila v Svoji neskončni ljubezni poklicati v
Svoje naročje našega preljubega brata, svaka in strica, gospoda

dr. Janeza Evang. Kreka

v ponedeljek 8. oktobra ob desetih zvečer v Št. Janžu na Dolenjskem.

Njegovo truplo prepeljemo v četrtek 11. oktobra v Ljubljano, kjer ga položimo v
drugem nadstropju knezoškofijske palače na mrtvaški oder.

Nepozabnega pokojnika pokopljemo v soboto 13. oktobra ob treh popoldne na
pokopališču pri Sv. Križu.

Molimo za pokoj njegovi duši!

V Ljubljani, dne 10. oktobra 1917.

Cecilija Kreh, Zofija Šubic in Amalija Prelesnik, rojeni Kreh,
sestre.

Josip Šubic, Franc Prelesnik,
svaka.

Mlekarska zveza naznanja svojim članicam pretužno vest, da je umrl
v St. Janžu na Dolenjskem dne 8. t. m. ob 10. uri zvečer

dr. Janez Ev. Krek

državni in deželni poslanec itd., itd.

Blagopokojni je začrtal Mlekarski zvezi novo pot življenja in napredka,
zato ostane njej v trajnem hvaležnem spominu.

Ljubljana, dne 10. oktobra 1917.

Matej Hafner,
predsednik.

Ing. Jan. Rataj,
odbornik in ravnatelj.